

Kertomus Suomen Muinaismuistoyhdistyksen toiminnasta vuonna 1996

Yhdistyksen tarkoitus

Yhdistyksen tarkoituksena on edistää Suomen maan ja kansan sekä Suomen suvun ja sen asuma-alueiden ynnä mahdollisuuksien mukaan muiden kansojen ja alueiden muinaisuutta valaisevia muinaistieteellisiä, etnologisia, taide- ja kulttuurihistoriallisia tutkimuksia, levittää tietoa oman maan muinaisjäännöksistä ja osaltaan vaikuttaa niiden suojelemiseen sekä herättää ja pitää vireillä kansan harrastusta muinaismuistoihinsa. Tätä toimintaa yhdistys harjoitti jo 126:n vuoden kartuttamalla kokemuksella. Yhdistys on Tieteellisten seurain valtuuskunnan jäseneseura.

Kokoukset ja yleinen toiminta

Yhdistys piti vakiintuneeseen tapaan Suomen Kansallismuseossa seitsemän jäsenkokousta, joista neljä keväät- ja kolme syyskaudella.

Helmikuun kuukausikokouksessa 1.2.1996 fil. lis. Sanna Kaisa Spoof piti esitelmän »Sukunimen vai kantaisän varjossa – sukuseurojen muuttuvaa problematiikkaa». Esitelmässä selvitettiin sukuseurojen historiaa Suomessa, niiden toimintatapoja ja jäsenyysehtoja, jotka ovat vaihdelleet seurasta toiseen. Siinä selostettiin myös yksittäisten sukukokouksien muotoja ja menoja. Esitelmän jälkeisessä vilkkaassa keskustelussa pohdittiin syitä sukukokouksien nykyiseen suosioon ja runsaslukuinen kuulijakunta toi myös esille sukututkimuksen ongelmia.

Maaliskuun kuukausikokouksessa 7.3.1996 yhdistyksen työjäsen, fil. tri C.J. Gardberg piti esitelmän »Pilgrimsvägen till aposteln Jakobs grav i Santiago de Compostela». Esitelmä oli sekä matkakertomus nykyajan pyhiinvaeltajan motorisoidusta vaelluksesta simpukatunnuksella viitoitettua reittiä pitkin Ranskasta Pyhän Jaakon haudalle Santiago de Compostelaan että selostus pyhiinvaellusten historiasta ja muinoin käytetyistä reiteistä. Lisäksi esitelmöitsijä loi katsauksen matkan varrella sijaitseviin arkkitehtonisiin merkittävyiksiin.

Huhtikuun kuukausikokouksessa 1.4.1996 yhdistyksen työjäsen, professori Riitta Nikula piti esitelmän »Kaupunki taidehistorian tutkimuskohteena». Esitelmässä tuotiin esille miten moniulotteinen tutkimuskohde kaupunki on pelkästään taidehistorian näkökulmasta. Esitelmän jälkeen keskusteltiin vilkkaasti mm. kaupunkikuvan estetiikasta.

Vuosikokouksessa tiistaina 7.5. 1996 puheenjohtaja Torsten Edgren piti yhdistyksen sääntöjen mukaisesti vuosikokouksesitelmän otsikkonaan »Fågelpil och harpun». Esitelmässä pohdittiin kahden esinetyypin ikää ja käyttötarkoitusta lähtökohtana kaksi uutta löytöä: verkkoon tarttunut harppuuna Närpiön edustalta ja luinen kärki Saarijärven Summassaaresta. Tutkimushistoriallisen katsauksen tuloksena oli, että muinaisesineiden funktiota arvioitaessa ei tulisi suoraan käyttää etnografista materiaalia analogiana.

Lokakuun kuukausikokouksessa 3.10.1996 fil. tri Hanna Pirinen piti esitelmän »Luterilainen kirkkointeriööri 1527–1718». Esitelmässä selostettiin miten suomalainen kirkkointeriööri on muuttunut reformaation jälkeisenä aikana: miten teologiset näkemykset ja kirkkopoliittiset tekijät vaikuttivat sisustukseen suomalaisissa pitäjänkirkkoissa.

Marraskuun kuukausikokouksessa 7.11.1996 fil.kand. Kenneth Gustavsson piti esitelmän »Utgrävningarna kring franciskanerklostret på Kökar». Esitelmässä selvitettiin Kökarin fransiskaanihuostarin historian vaiheita arkeologisten tutkimustulosten valossa. Myös syyt huostarin perustamiseen juuri kylmään pohjoistuulille alttiiseen paikkaan kävivät esitelmästä ilmi. Paikalle kokoontui kalastuskaudella runsaasti väkeä ja sillä aikaa munkit tavoittivat siellä suuren kuulijakunnan.

Joulukuun kuukausikokouksessa 5.12.1996 fil. tri Tom Selänniemi piti esitelmän »Kulttuuriantropologinen näkökulma suomalaisten etelänmatkailuun». Esitelmässä selvitettiin miten lomamatka etelään, oli se sitten kulttuurimatka tai rantalomamatka, vapauttaa matkailijan arjen olosta ja asettaa hänet tiettyyn väliaikaiseen tilaan, jossa voidaan toimia eri ehdoilla kun kotona. Esitelmän jälkeisessä keskustelussa pohdittiin mm. mikä saa matkailijan vuodesta toiseen palaamaan samaan kohteeseen ja lomakohteiden valintoja yleisesti.

Johtokunta kokoontui kertomusvuoden aikana viisi kertaa (15.1, 5.2, 22.3, 23.4 ja 16.9.). Pykälää johtokunnan kokousten pöytäkirjoihin kertyi 42.

Yhdistyksen työjäsenen neuvottelukunnan kokous pidettiin tiistaina 23.4.1996 Kansallismuseossa.

Tunnustuspalkinto

Yhdistys myönsi 5000 markan suuruisen tunnustuspalkinnon vapaalle tutkijayhteisölle, ns. SUKKA-projektille, sen aloitteellisesta keskiajan maaseutuarkeologisesta tutkimushankkeesta, joka on kohdistunut ennen kaikkea eräiden lounais-suomalaisten kuninkaankartanoiden paikantamiseen ja niiden varhaisten rakennusvaiheiden selvittämiseen. Projektissa, joka paljolti perustuu vapaehtoistyöhön, on monitieteisesti lähestytty mielenkiintoista tutkimuksen kysymyksenasettelua.

Julkaisutoiminta

Painosta ilmestyivät kertomusvuoden aikana

– *Suomen Museo* 1996 (toimittaja Tuukka Talvio), kirjoittajat Hans-Peter Schulz, Elina Anttila, Raimo Fagerström, Juhani U. E. Lehtonen, Jarkko Sinisalo, Sari Schulman, Ildikó Lehtinen, Andres Tvauri, Bo Lönnqvist, C. J. Gardberg, Jukka Ervamaa, Riitta Nikula, Christina Bäcksbäck, Henrik Lilius, Lauri Pohjakallio ja Christian Ahlström. Niteen laajuus oli 192 sivua.

– *Suomen Muinaismuistoyhdistyksen Aikakauskirja* 103 (toimittaja Torsten Edgren), sisältö: Hanna Pirinen, Luterilaisen kirkkointeriöörin muotoutuminen Suomessa. Pitäjänkirkon muutokset reformaatiosta karoliinisen ajan loppuun (1527–1718). Volyymin laajuus 179 sivua.

– *Kansatieteellinen Arkisto* 41 (toimittaja Leena Sammallahti), sisältö: J. Juhani Kortessalmi, Pohjois-Vienan poronhoito. Talonpoikainen poronhoidon alue, ominaislaatu, ikä, alkuperä ja kehityslinjat vuoteen 1922. Volyymin laajuus 566 s.

– *Kansatieteellinen Arkisto* 42 (toimittaja Leena Sammallahti), sisältö: Pirjo Korkiakangas, Muistoista rakentuva lapsuus. Agraarinen perintö lapsuuden työnteon ja leikkien muistelussa. Volyymin laajuus 352 s.

Kirjasto ja arkisto

Kertomusvuonna yhdistyksen kirjasto kasvoi 2 152:lla niteellä. Tästä määrästä 1 486 nideettä kuuluu professori Jarl Gallénin testamentilahjoitukseen, joka luetteloiitiin kertomusvuonna Ture Galléns stiftelse'n rahoittamana. Vaihtotoiminnan avulla saatiin 666 nideettä, jonka arvo on n. 130 000 mk.

Talous

Vakiintuneet niukat taloudelliset puitteet sanelivat taas kertomusvuoden toimintaa. Yhdistyksen normaali kokoustoiminta ja jäsenistölle postitettu informaatio on rahoitettu jäsenmaksukertymällä. Kustannustoiminta on katettu Suomen Akatemian myöntämällä painatusavustuksella sekä kirjamyynnillä. Kirjojen myyntiä on yritetty edistää eri tavoin ja tulos oli hieman parempi kuin edellisenä vuonna. Väitöskirjojen myyminen väitöstilaisuuksien yhteydessä on osoittautunut hyväksi tavaksi tavoittaa sellaista ostajakuntaa, joka muuten ehkä ei ensisijaisesti ostaisi tieteellistä kirjallisuutta. Kansallismuseon perinteiset joulumyyjäiset tuottivat 6 300 mk. Tieteellisten Seurain Valtuuskunnan ylläpitämä Tiedekirjakauppa on kuitenkin edelleen ylivoimaisesti tehokkain myyntikanava.

Jäsenistö

Vuosikokous kutsui johtokunnan ehdotuksesta ja työjäsenten neuvottelukunnan puoltamana yhdistyksen ulkomaiseksi jäseneksi fil. tri Björn Ambrosianin Tukholmasta sekä kirjeenvaihtajajäseneksi fil. tri Virpi Nurmen Raumalta, niinkään johtokunnan ehdotuksesta ja työjäsenten neuvottelukunnan puoltamana.

Varsinaisiksi jäseniksi yhdistykseen liittyivät kertomusvuonna Satu Hovi Helsingistä, Johanna Lehmola Helsingistä ja Hanna Pirinen Jyväskylästä. Kertomusvuoden lopussa yhdistyksessä oli 635 jäsentä.

Johtokunta ja toimihenkilöt

Vuosikokouksessa valittiin yksimielisesti yhdistyksen puheenjohtajaksi edelleen dosentti Torsten Edgren. Erovuorossa olleet johtokunnan jäsenet fil. lis. Tuukka Talvio ja fil. tri Ritva Wäre valittiin yksimielisesti jatkamaan tehtävässään seuraavan kolmivuotiskauden. Johtokunnan muut jäsenet olivat professori Teppo Korhonen, professori Ville Lukkarinen, professori Ari Siiriäinen sekä dosentti Anna-Maria Åström. Johtokunta valitsi fil. lis. Tuukka Talvion varapuheenjohtajaksi.

Yhdistyksen sihteerinä toimi fil. lis. Marianne Schauman-Lönnqvist ja varasihteerinä fil. kand. Päivi Maaranen.

Yhdistyksen varainhoitajana ja kirjanpitäjänä on toiminut merkonomi Paula Räsänen, kirjastonhoitajana fil. maist. Airi Wiio ja julkaisuvarastonhoitajana fil. kand. Kerttu Itkonen.

Varsinaisiksi tilintarkastajiksi valittiin yksimielisesti fil. maist. Leena Hakli ja ekonomi HTM Toivo Tuomikorpi jatkamaan tehtävänsä. Varsinaisten tilintarkastajien henkilökohtaisiksi varamiehiksi mainitussa järjestyksessä valittiin fil. maist. Olavi Tapio ja pankinjohtaja Antero Ruusuvaara (HTM).

Suomalaisen kirjallisuuden edistämisyseuran valtuuskunnan humanistisessa jaostossa edusti yhdistystä dosentti Teppo Korhonen varamiehenään Kerttu Itkonen ja Sanakirjasäätiön valtuuskunnassa prof. Juhani U. E. Lehtonen varamiehenään dos. Leena Sammallahti.

Helsingissä, 7.3.1997

Marianne Schauman-Lönnqvist
sihteeri

SUOMEN MUINAISMUISTOYHDISTYS

TULOSLASKELMA 01.01.1996–31.12.1996

VARSINAINEN TOIMINTA

Julkaisutoiminta		
Tuotot		75 816,34
Kulut:		
Henkilöstökulut	5 856,00	
Painatuskulut	221 329,46	
Pakkaus- ja postituskulut	7 810,06	
Muut kulut	17 971,90	-252 967,42
Valtionavustus		150 000,00
Tuottojäämä		-27 151,08
Muu varsinainen toiminta		
Kulut:		
Henkilöstökulut	16 536,00	
Kokouskulut	3 332,45	
Muut kulut	21 662,13	-41 530,58
VARSINAISEN TOIMINNAN KULUJÄÄMÄ		-68 681,66
Sijoitukset		
Tuotot	1 892,50	
Kulut/Urajärvä	-2 985,60	-1 093,10
Kulujäämä		-69 774,76
Varainhankinta		
Jäsenmaksut	17 720,00	
Kulut	-715,00	17 005,00
Tuottojäämä		-52 769,76
Rahoitustuotot ja -kulut		
Tuotot	13 005,62	
Kulut	-4 428,54	8 577,08
Tuottojäämä		-44 192,68
Satunnaiset tuotot ja -kulut		
Lahjoitusten tuotot	3 900,00	3 900,00
Omatoinen tuottojäämä		-40 292,68
Kulujäämä		-43 588,68
Poistot		-3 296,00
Tilikauden tulos		-43 588,68
Tilikauden alijäämä		-46 588,68

SUOMEN MUINAISMUISTOYHDISTYS

TASE 31.12.1996

VASTAAVAA		
Käyttöomaisuus ja		
muut pitkäaikaiset sijoitukset		
Aineelliset hyödykkeet		
Maa-alueet	800,00	
Koneet ja kalusto	1 097,00	1 897,00
Pitkäaikaiset sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	210 453,10	
Muut sijoitukset	213 053,32	423 506,42
Vaihto- ja rahoitusomaisuus		
Saamiset		
Myyntisaamiset	3 086,65	
Maksetut ennakot	2 832,25	5 918,90
Rahat ja pankkisaamiset		8 634,95
		<u>439 957,27</u>
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Peruspääoma	800,00	
Muu oma pääoma	176 370,19	
Ylijäämä edellisiltä tilikausilta	135 243,47	
Tilikauden tappio	-43 588,68	268 824,98
Arvostuserät		154 578,71
Vieras pääoma		
Lyhytaikainen		
Siirtovelat	16 553,58	16 553,58
		<u>439 957,27</u>